

03.2021

Оценка на бизнес климата за инвестиции в България

ВЪВЕДЕНИЕ

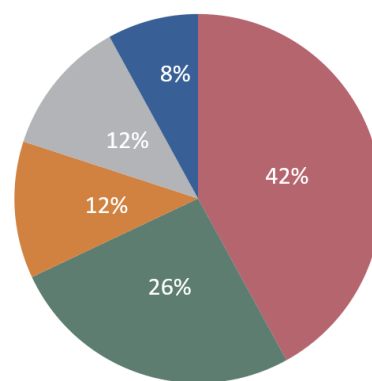
Една от основните дейности на ManpowerGroup България е да привлича и подкрепя нови и съществуващи инвеститори в страната. Ето защо изготвяме анализи, даваме предложения и подпомагаме най-различни компании, които инвестират в България.

Това е и целта на настоящото проучване – да направим качествена оценка на българския инвестиционен климат според мнението на национални и международни бизнес организации.

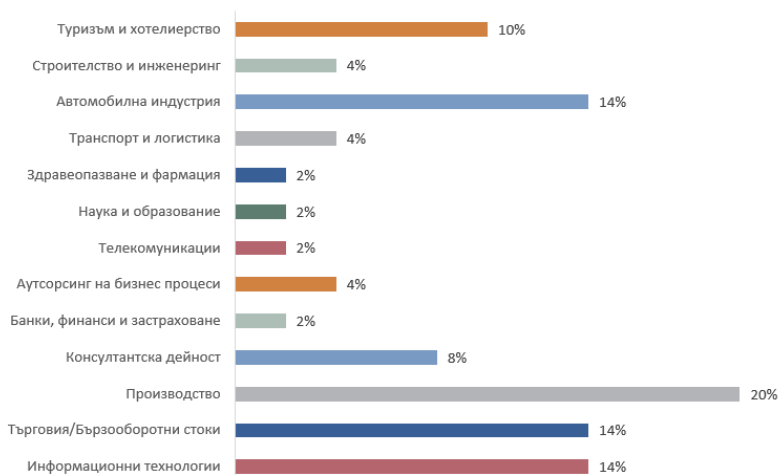
През февруари и март 2021 г. събрахме и анализирахме отговорите на 17 въпроса, които са ключови за бизнес развитието в страната.

В проучването се включиха 51 топ мениджъри на компании с различен размер и дейност, които са инвестирали значителни ресурси и са открили нови работни места в България през последните четири години.

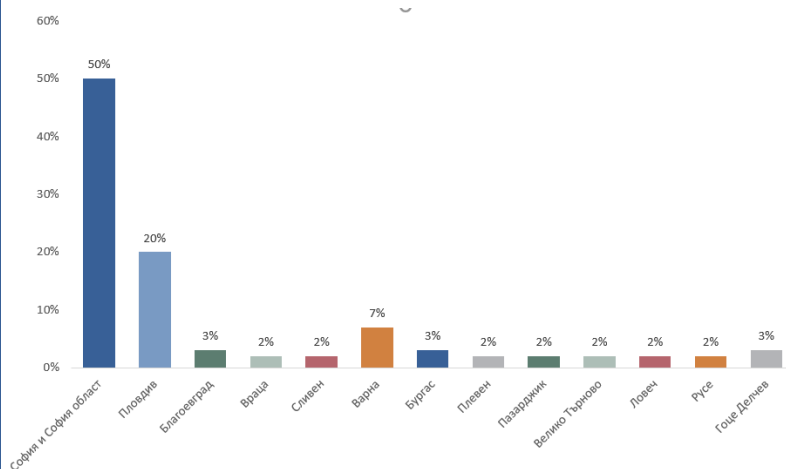
Най-голям брой респонденти има от секторите „Производство“, „Автомобилна индустрия“, „Информационни технологии“, „Търговия на едро и дребно“ и „Туризм и хотелиерство“. Преобладават отговорите на компании с до 200 души персонал, като половината от тях оперират в София, а останалата половина – в големи и малки градове в цялата страна.

Таб. 1 -Размер на компаниите

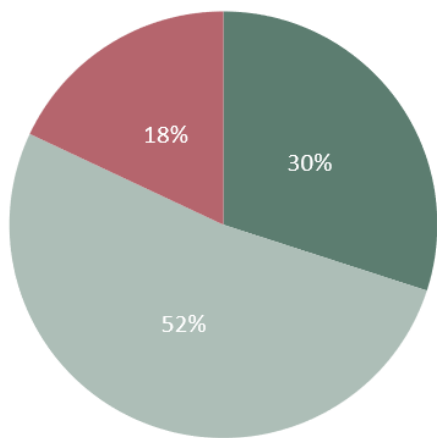

Таб. 2 - Индустрия

Таб. 3 - Локация

Конкурентни предимства на България

■ Отличен ■ Добър ■ Лош

Таб. 4 - Оценка на бизнес климата

Как бихте оценили бизнес климата в България?

Повече от половината анкетирани смятат, че инвестиционният климат в страната е добър, а според една трета е отличен. Едва 18% твърдят, че средата за развитие на бизнес операции на местно ниво е лоша. Подробности по конкретни параметри следват при останалите въпроси от настоящия анализ.

Кои са най-големите предимства на България за осъществяването на бизнес в страната?

Високото качество на труда и сравнително ниските разходи за него, както и лесният достъп до други пазари са най-големите конкурентни предимства на страната според анкетираните инвеститори. Според наблюденията на ManpowerGroup България качеството на труда в определени бизнес сектори като „Информационни технологии“, „Аутсорсинг на бизнес процеси“, „Производство на автомобилни компоненти“ и „Електроника и медицинска техника“ е на отлично ниво, което е и една от основните причини за избор на България като подходяща локация за бизнес операции на международни компании.

Стратегическото географско положение на страната и достъпът до други пазари като членка на Европейския съюз също се нареждат сред ключовите предимства на България според повече от половината анкетирани. Възможностите за привличане на служители от други европейски страни са често срещана практика сред компаниите в добре позиционирани индустрии като „Информационните технологии“.

НАЙ-ГОЛЕМИТЕ ПРЕДИМСТВА НА БЪЛГАРИЯ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА БИЗНЕС В СТРАНАТА

Развиващата се **транспортна инфраструктура** създава подходящи условия за свързани с нея инвестиции в сферата на производствата, логистиката и дистрибуционните центрове, а възможностите за свободно пътуване на европейските граждани са предпоставка за развитие на компании в секторите „Туризъм и хотелиерство“ и „Търговия“.

Веднага след гореспоменатите предимства се нарежда **благоприятният данъчен режим** в страната. С 10% корпоративен и частен данък и възможности за облекчен данъчен режим (напр. 0% корпоративен данък в райони с висока безработица) България се нарежда сред водещите европейски дестинации с конкурентни цени за развитие на бизнес.

За 32% от респондентите **отличното интернет покритие** е ключово предимство и необходима предпоставка за бизнес развитие в секторите „Информационни технологии“ и „Телекомуникации“, следвано от конкурентните цени на комуналните услуги и недвижимите имоти (28%) като важна част от крайните разходи на инвеститорите от всички сектори.

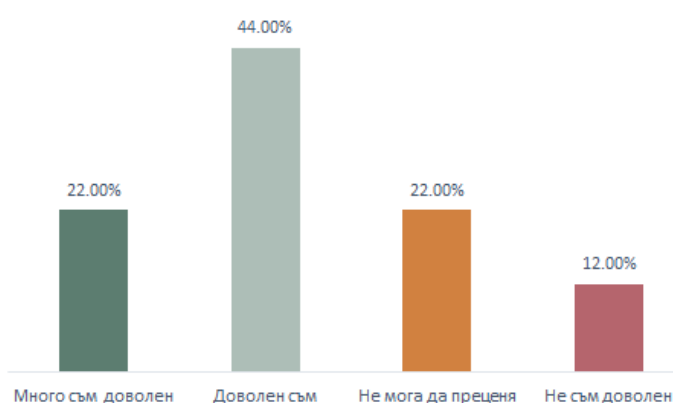
Едва 6% от анкетираните са посочили **политическата и бизнес стабилност** като предимство на страната. По-голямата част от препоръките на бизнеса в края на настоящия анализ са насочени именно към този приоритет.

До каква степен успявате да обезпечите бизнес потребностите си по отношение на човешкия капитал?

Връщайки се към основната тема и цел на настоящия анализ, две трети от анкетираните посочват, че успяват да обезпечат бизнес потребностите си по отношение на човешкия капитал.

22% отбелязват, че не могат да преценят. Според наблюденията на ManpowerGroup България този отговор до голяма степен се дължи на разликите между конкретни работни позиции – за някои от тях работната сила отговаря на нуждите на работодателите, докато за други позиции има сериозни предизвикателства в привличането, задържането и управлението на човешки капитал.

12% от респондентите споделят, че не са доволни от качеството на работната сила, като повече от половината от тях са представители на секторите „Туризъм и хотелиерство“ и „Строителство и инженеринг“.

Таб. 5 - Обезпечаване на бизнес потребностите

Таб. 6 - Удовлетвореност от качеството на работната сила

Преобладаващите отговори на въпроса дали качеството на работната сила в България удовлетворява инвеститорите са положителни, като малко над половината отбелязват, че са удовлетворени до известна степен, а 32% - че са напълно удовлетворени.

Едва 6% от респондентите посочват, че не са удовлетворени от качеството на работната сила в страната.

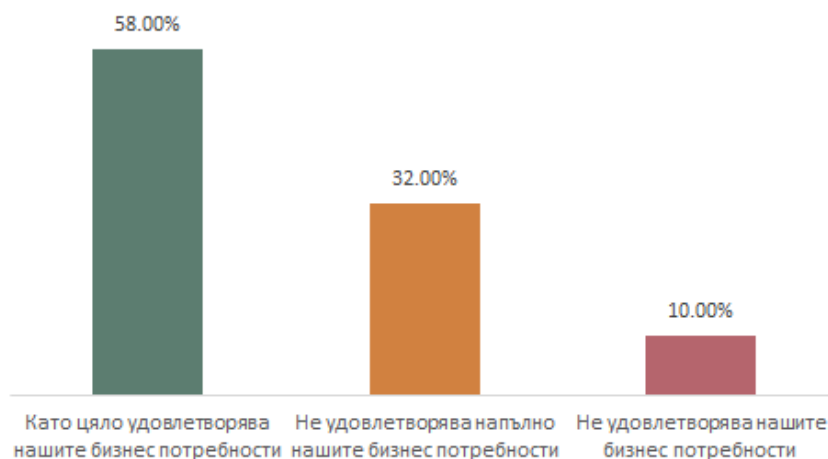

Следва въпросът до каква степен инвеститорите са доволни от качеството на образованието в България. Процентът на частично удовлетворените стига значителните 32%.

Практиката на ManpowerGroup България показва, че работодателите в голяма част от бизнес секторите организират повече от едно годишно обучение за своите работници и служители, за да компенсират необходимостта от по-висока подготовка на човешкия капитал. Важно е да бъде отбелязано, че редица международни проучвания сочат сходни данни и като практика в развитите европейски икономики.

Бързото развитие на бизнеса предполага бързо адаптиране и от страна на образователните институции, които все още не формират всички умения, нужни на компаниите по отношение на техните служители.

Качеството на образованието в традиционно силни сфери като математика, чужди езици, физика и химия е на отлично ниво според бизнеса в страната.

Таб. 7 - Удовлетвореност от качеството на образование

Планове и очаквания

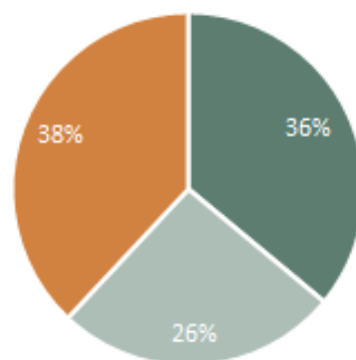
Плановите за разширяване на инвестициите в страната са сравнително балансираны – една трета от респондентите смятат да ги увеличат през 2021 г., една трета – след края на годината, а 38% към момента не планират нови инвестиции или разкриване на работни места в България.

Настоящата ситуация вследствие на пандемията COVID-19 създава нови възможности за определени бизнес сектори като „Здравеопазване и фармация“, „Банки, финанси и застраховане“, „Онлайн търговия“, „Информационни технологии и киберсигурност“, „Аутсорсинг на бизнес процеси“, „Телекомуникации“. В други сектори поради намаленото потребление моментът не е подходящ и това са най-силно засегнатите от кризата индустрии – „Туризм и ресторантьорство“, „Автомобилна индустрия“ и определени производства.

Малко над половината от респондентите не очакват значителна промяна на общия брой наети в техните компании през първата половина на 2021 г. 26% планират да открият нови работни места, докато 16% прогнозира намаляване на работната сила. Резкият спад на новонаети през 2020 г., както и сериозното освобождаване на служители в някои индустрии създаде условия за работа с по-малък брой хора в много компании.

Имате ли планове за разширяване на инвестициите си в България?

- Да, през 2021 г.
- Да, след 2021 г.
- Към настоящия момент нямаме такива планове

Таб. 8 - Планирани инвестиции

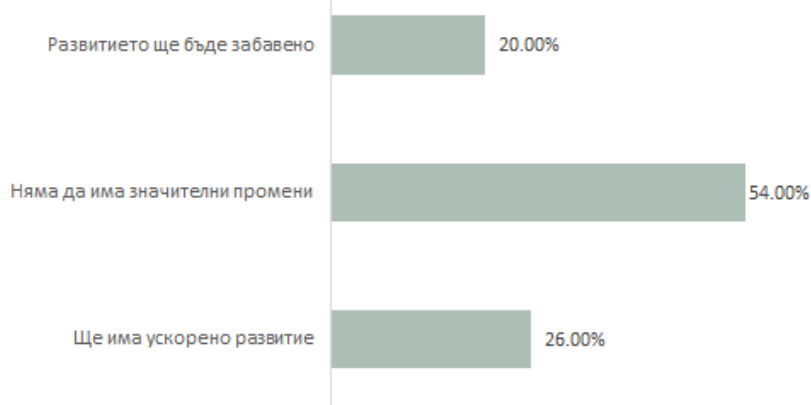
Таб. 9 - Планирани промени в броя служители

Постоянните наблюдения на ManpowerGroup България недвусмислено сочат, че голяма част от бизнес организациите търсят възможности за роботизация и автоматизация на процеси, аутсорсинг на определени услуги – често ключови, както и гъвкави работни позиции за хора с по-широк набор от умения. В настоящата ситуация разкриването на нови работни места се случва по-внимателно, като фокусът върху доброто планиране на бизнес операциите, разходите и екипите е значително по-голям в сравнение с времето преди пандемията.

Що се отнася до очакванията за технологичния напредък на българския пазар, малко над половината от респондентите не прогнозираат значителни промени в това отношение.

26% очакват развитието му да е ускорено, като по-голямата част (79%) са представени от компании с бизнес операции в големите градове в страната – София, Пловдив, Варна и Бургас.

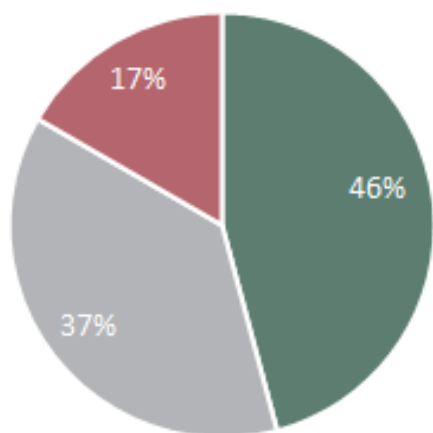
Какви са очакванията Ви за технологичния напредък на компаниите в България през 2021 година?

Таб. 10 - Очаквания относно технологичния напредък

Сравнение с други източноевропейски държави

Как бихте оценили като цяло бизнес климата в България в сравнение с други източноевропейски държави?

- България е по-добра държава за бизнес от останалите източноевропейски държави
- Не намирам значителна разлика
- Други източноевропейски държави са по-добри за бизнес от България

Таб. 10 - Сравнение България с други източноевропейски държави

За целите на настоящото проучване беше зададен допълнителен въпрос към респондентите, които са имали или имат бизнес операции в други източноевропейски страни през последните пет години – половината от общия им брой.

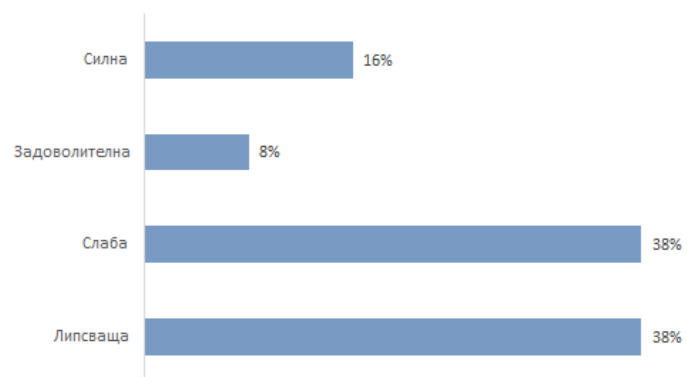
Сравнявайки България с държави като Румъния, Сърбия, Северна Македония, Босна и Херцеговина, Черна гора и др., цели 46% от анкетираните споделят, че българският бизнес климат е по-добър. Опитът на ManpowerGroup показва, че водещите фактори при този отговор са членството на България в ЕС и по-добре развитата инфраструктура, както и по-ниските нива на бюрокрация в сравнение с други от изброените страни.

Препоръките на бизнеса

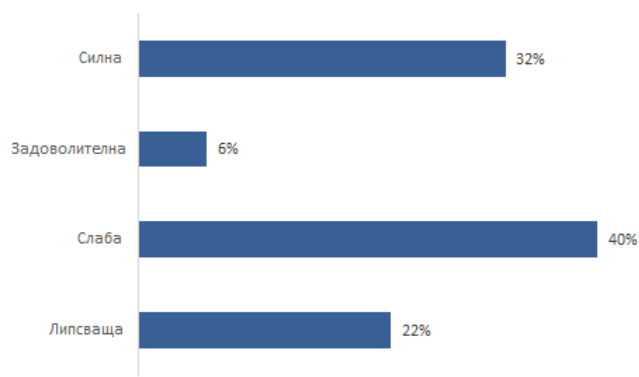
Качеството на подкрепа от страна на държавните институции и бизнеса в страната също беше въпрос, зададен към всички респонденти. Резултатите показват, че инвеститорите в България намират по-голяма подкрепа от страна на частния сектор.

ОЦЕНЕТЕ КАЧЕСТВОТО НА ПОДКРЕПАТА ОТ:

ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ В БЪЛГАРИЯ

ЧАСТНИЯ СЕКТОР В БЪЛГАРИЯ:

Според наблюденията на ManpowerGroup България бизнесът търси **подкрепа от частния сектор** за свои нови и съществуващи дейности най-често под формата на членство в секторни асоциации, които да го представляват пред държавни институции с цел промяна или подобряване на определени политики, предоставяне на пазарни услуги като лесно и достъпно финансиране, както и за осигуряване на различни обучения и образователни програми за повишаване на квалификацията и преквалифицирането на работната сила, от която има нужда.

Препоръките на инвеститорите към местния пазар са насочени предимно към увеличаване на държавната подкрепа като планиране на образователната система в зависимост от актуалните нужди на бизнеса, подобряване на процедурите за внос на кадри от трети страни, повече мерки от страна на държавните институции във връзка с пандемията, както и осигуряване на електронно правителство.

ТОП ПРЕПОРЪКИТЕ НА БИЗНЕСА КЪМ ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Планиране на образователната система в зависимост от нуждите на пазара на труда.

По-добри условия от гледна точка на инвестиционната стратегия и подпомагане от държавата

По-добра система за внос на кадри от трети страни

По-добра данъчна политика

Електронно правителство

По-голяма подкрепа от държавата във връзка с COVID-19 пандемията

Сред другите препоръки на бизнеса за подобряване на инвестиционната среда в страната се нареждат и дългосрочни усилия и инвестиции, които да мотивират младите емигранти да се върнат в България.

Положително на инвестиционния климат също биха се отразили облекчени административни процедури и възможност за бърза комуникация с държавните институции, както и отпадането на изискванията за хартиени носители и други подобни пречки пред използването на дигитални технологии.

С добавянето на услугите на Assert International към портфолиото на ManpowerGroup България стартирахме изследвания в реално време на ключови HR метрики като нива на заплащане, допълнителни придобивки, удовлетворение и ангажираност на служителите в комбинация с автоматизирани пазарни проучвания за наличието на кадри в конкретни региони и индустрии.

Изследванията съчетават актуална бизнес информация, официални статистически данни и обратната връзка от кандидати за работа и настоящи служители. По този начин нашите проучвания дават цялостен поглед над пазара на труда в България и позволяват своевременни информирани решения за стратегическото развитие на човешкия капитал.

За повече информация може да се обърнете към нашите експерти:

Мария Стоева
Мениджър продажби и бизнес развитие
maria.stoeva@manpower.bg
+359 879 958 628

Герасим Найденов
Старши консултант
gerasim.naydenov@manpower.bg
+359 879 958 620

www.manpower.bg